

02.10.2013

VM032: 00/2013

VM Julkisen hallinnon ICT -toiminto

Kommentti valtion konesali- ja kapasiteettipalvelustrategiasta

Valtiovarainministeriö pyytänyt ministeriöitä kokoamaan hallinnonalansa kommentit esityksestä valtion konesali- ja kapasiteettipalvelustrategiaksi.

Valtiovarainministeriö pitää strategisia linjauksia kannatettavina mutta osin puutteellisina.

Linjauksiin tulisi lisätä tavoite toimintavarmuista, kattavista konesali-palveluista asiakkaille. Näihin palveluihin kuuluvat mainittujen lisäksi myös valvonta- ja hallintapalvelut: varusohjelmistotason-, tietokantojen- sekä liiketoimintasovellusten hallinta- ja valvonta sopimuksiin perustuvilla palvelutasoilla. Ilman näiden palvelukerrostojen sisällyttämistä strategiaan ja sitä kautta palveluihin, virastojen kokonaishyöty palvelusta jää vajaaksi.

Konesaleihin kootaan kaikki virastojen substanssijärjestelmien käyttöpalvelut. Toimintavarmuuden kannalta on erityisen tärkeää kuvata tavoite konesaleissa olevien järjestelmien ylläpito- ja kehittämispalvelujen palveluprosessien järjestämisestä asiakkaalle ja asiakkaan toimittajalle.

Strategiassa on asiakasprosessina huomioitu vain helppo hankittavuus. Tämä näkyy myös visiossa, josta puuttuvat asiakkaiden kannalta tärkeä toimintavarmuus ja joustava skaalautuminen vaikka ne asiakasnäkökulman kuvauksessa on esitettykin. Toimintavarmuus on todennettava selkein mittarein sekä palvelutasojen että palvelutuotantoprosessien (mm. muutos- ja ongelmanhallinta, service desk, häiriötiedottaminen ja ohjelmistotoimittajien yhteistyön koordinointi) sujuvuuden osalta.

Linjaus sisältää esityksen, että valtio tuottaisi jatkossa itse vain suojaustasojen II ja III konesalipalveluja. Tämä linjaus tulisi arvioida yhdessä

TORI –hankkeen ja TORI -viraston palvelusuunnitelman kanssa erityisesti henkilöstöpoliittisten vaikutusten osalta.

Palveluiden asiakkaaksi tulisi virastojen lisäksi määritellä myös liikelaitokset (in-House), kuten Tori –lainsäädännössään.

Ministeriö liittää lausuntoonsa hallinnonalan virastojen ja Senaatti – kiinteistöjen lausunnot virastojen yksityiskohtaisten kommenttien huomioimiseksi.

Hallinto- ja kehitysjohtaja,
ylivohtaja

Helena Tarkka

Tietojohtaja

Irja Peltonen

Liitteet

Hallinnonalan virastojen ja yhtiöiden kommentit:

- Aluehallintovirastojen tietohallintoyksikkö
- Itä-Suomen Avi, Maistraattien kehittämissyksikkö
- Tilastokeskus
- Tulli
- Valtiokonttori
- VATT
- Väestörekisterikeskus

- Senaattikiinteistöt

Jakelu

VM JulkICt

Tiedoksi

Hallinnonalan virastojen tietohallintojohtajat

Aluehallintovirasto

Aluehallintovirastojen tietohallintoyksikkö

Lausunto

LAAVI/849/00.02.00/2013

TH 10 A

27.09.2013

Valtiovarainministeriö
Irja Peltonen
Valtiovarainministerio@vm.fi

Lausuntopyyntö: VM/1895/00.00.05/2013

Aluehallintovirastojen tietohallintoyksikön lausunto valtion konesali- ja kapasiteettipalvelu strategiaan

Aluehallintoviraston tietohallintoyksikkö antaa esitetystä strategialuonnoksesta seuraavan lausunnon:

Kokonaisuutena strategiaehdotus on tiivis ja strateginen tavoitetilä selkeästi esitettynä. Asiakasviraston näkökulmasta on korostettu tärkeitä asioita, kuten kustannustehokkuus, palvelujen laatu ja jatkuvuusasiat. Lisäksi tietoturvan eri näkökulmat ovat vahvasti mukana.

Aluehallintovirastojen tietohallinto esittää, että strategian tavoitetilään sisällytettäisiin linjauksia ja tavoitteita liittyen konesali- ja kapasiteettipalvelun laadunhallinnan tilastolliseen seurantaan ja raportointiin. Palvelusopimusten toteuman seuranta, asiakkuuden hallinta tulisi tukeutua suoraan tilastollisiin palvelutasoraportteihin asiakastytyväisyys kyselyjen tukemana. Palvelutasojen mittaus tulisi lisäksi edustaa loppukäyttäjien kokemaa laatua (APM prosessi/ application performance management).

Edellä mainittu palvelutasojen toteuman mittarointi ja sen tuloksena syntyvät SLA-raportit voisivat toimia keinona jakaa riskejä palvelutoimittajille mm. sanktioehtojen perusteena.

Liitteeseen 2 liittyen varautumisessa tulisi myös linjata asioita konesalikohtaisen jatkuvuuden suunnitteluun ja ylläpitoon. Vakaviin häiriötilanteisiin liittyen jatkuvuussuunnitelmat tulisi kattaa konesalikohtaisesti palvelujen välisen priorisoinnin ja siltä pohjalta edelleen laaditut toipumissuunnitelmat. Tämä yksittäistä konesalia

LAPIN ALUEHALLINTOVIRASTO

puh. 0295 017 300

fax 016 319 513

kirjaamo.lappi@avi.fi

www.avi.fi/lappi

Valtakatu 2

PL 8002, 96101 Rovaniemi

koskevan jatkuvuus- ja toipumissuunnitelma tulisi edellyttää ainakin korkeampia varautumisen tasoja edustavien konesali- ja kapasiteettipalveluiden osalta.

Rovaniemellä 27.9.2013

Asko Harjukelo

johtaja

Aluehallintovirastojen tietohallintoyksikkö

LIITTEET 0 kpl

JAKELU Valtiovarainministeriö

TIEDOKSI

23.9.2013

Valtionvarainministeriö

Viite:6.9.2013, Dnro VM032:00/2013

Lausunto valtion konesali- ja kapasiteettipalvelustrategiasta

Maistraattien ohjaus- ja kehittämissyksikkö lausuu seuraavaa valtion konesali- ja kapasiteettipalveluihin liittyen:

Valtion konesali- ja kapasiteettipalvelustrategia kytkeytyy kiinteästi TORI -hankkeeseen, jonka tehtävänä on valtion ICT -palvelujen keskittäminen, tehostaminen, laadun parantaminen ja kustannustehokkuuden lisääminen.

Esitetyt strategian keskeisiä linjauksia ovat valtion omaan tuotantoon siirtyminen korkeita varautumisen vaatimustasoja ja/tai korkeita tietoturvallisuuden suojaustasoja vaativissa konesali- ja kapasiteettipalveluissa, sekä valtion keskitettyyn kilpailuttamiseen siirtyminen matalamman varautumisen vaatimustasojen ja tietoturvallisuuden suojaustasojen konesali- ja kapasiteettipalvelujen osalta. Ajatuksena on, että sovelluskohtaisista palvelimista siirrytään kohti yhteiskäyttöisen kapasiteetin käyttöä. TORI -hankkeessa suunniteltava valtion ICT -palvelukeskus tulee jatkossa tuottamaan (oma tuotanto) tai hankkimaan (palveluintegraattori) edellä mainitut palvelut.

Maistraateissa käsitellään ja tallennetaan salassapidon osalta pääsääntöisesti suojaustason IV tietomateriaalia. Turvallisuusluokiteltua tietoa ei pääsääntöisesti käsitellä ja tallenneta. Keskitettyjen konesali- ja kapasiteettipalvelujen osalta maistraatteihin tulisi jatkossa kohdistumaan ICT -palvelukeskuksen integraattoripalveluja ts. ICT - palvelukeskus tarjoaisi maistraateille yhteisesti kilpailutettuja palveluja. Strategian kappaleessa 2.8 kerrotaan, että Hansel on kilpailuttanut konesali- ja kapasiteettipalvelujen toimittajaksi Tieto Oyj:n.

Strategiassa esitellään palvelujen nykytila ja tavoitetila selkeästi. Siirtymää tai muutosta nykytilasta tavoitetilaan ei kuitenkaan käsitellä kovinkaan laajasti. Strategiasta voi vetää johtopäätöksen, jonka

Maistraattien ohjaus- ja kehittämissyksikkö

Asiointiosoite: Puistokatu 29, Kuopio

Postiosoite: Itä-Suomen aluehallintovirasto, Kirjaamo/ Maistraattien ohjaus- ja kehittämissyksikkö, PL 50, 50101 Mikkeli

ITÄ-SUOMEN ALUEHALLINTOVIRASTO

puh. 029 501 6800

kirjaamo.ita@avi.fi

www.avi.fi/ita

Postiosoite: PL 50, 50101 Mikkeli

Mikkelin päätoimipaikka

Maaherrankatu 16

Mikkeli

Joensuun toimipaikka

Torikatu 36 C

Joensuu

Kuopion toimipaikka

Hallituskatu 12-14

Kuopio

mukaisesti yhteisiin konesali- ja kapasiteettipalveluihin siirrytään lähinnä palvelinten elinkaaresta johtuen tai uusia tietojärjestelmiä käyttöönotettaessa. Palvelimien osalta strategian jatkotoimenpiteet - kappaleessa (kappale 4) mainitaan, että: "Palvelimien tullessa elinkaarensa päähän siirrytään pääsääntöisesti käyttämään yhteiskäyttöisiä kapasiteetteja", sekä "Palvelimia ei lähdetä siirtämään konesalista toiseen, jollei palvelimien siirrolle ole taloudellista tai palvelutarpeisiin liittyvää hyötyä." Lisäksi kappaleessa 4.5 mainitaan että: "Yhteiskäyttöinen kapasiteetti tarkoittaa sitä, että uudelle tai uusittavalle tietojärjestelmälle ei rakenneta sen tarvitsemaa laitteisto- ja ohjelmistokokonaisuutta kokonaan erillisenä, vain tälle järjestelmälle kohdennettuna kapasiteettina."

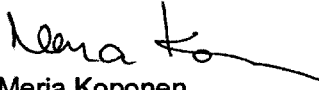
Strategian toteuttamiselle tarvitaan jatkoa ajatellen jonkinlainen siirtymä- tai toteutussuunnitelma erityisesti vanhoja järjestelmiä ja palveluja sekä niiden uusimista koskien. TORI -hankkeessa valtion virastoille jää vielä käyttöön paljon vanhoja järjestelmiä ja palvelimia TORI -siirtojen ulkopuolelle.

Strategiassa ei kuvata niitä tilanteita, jolloin kolmannen osapuolen järjestelmä toimii valtion konesalissa. Olisi tarkennettava, miten näissä tapauksissa hoidetaan järjestelmään liittyvät muut ylläpito- ja kehittämisspalvelut kuin varsinaiset käyttöpalvelut, onko kolmansilla osapuolilla esimerkiksi pääsy ylläpitämään palveluja.

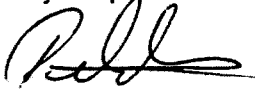
Strategian jalkauttamista ja toimeenpanoa varten tulisi rakentaa selkeä suunnitelma jo tässä vaiheessa huomioiden asiakasvirastojen näkökulmat. Kokonaisuutena valtion konesali- ja kapasiteettipalvelustrategia tukee mielestämme hyvin julkisen hallinnon ICT -strategian toteutumista.

Itä-Suomen aluehallintovirasto, maistraattien ohjaus- ja kehittämissyksikkö

Yksikön päällikkö

Merja Koponen

Ylitarkastaja

Pekka Kortelainen

JAKELU

ISAVI Kirjaamo
Valtionvarainministeriö

Pvm
Datum 25.9.2013Dnro
Dnr TK-01-1133-13Vastaanottaja
Mottagare Valtiovarainministeriö
valtiovarainministerio@vm.fiViite
Ref VM:n lausuntopyyntö VM/1895/00.00.05/2013Asia
Ärende Lausunto valtion konesali- ja kapasiteettipalvelustrategiasta

Konesalien ja fyysisten palvelimien määrän vähentäminen on yleinen trendi, jolla pyritään mm. tietojen käsittelyn yksikkökustannusten pudottamiseen. Lisäksi virtualisointi- ja pilvipalvelutekniikat mahdollistavat kapasiteetin hankinnan joustavasti tarpeiden muuttuessa. Valtion konesalistrategiaa miettinyt ryhmä nojautuukin strategiaehdotuksessaan näihin periaatteisiin tavoitellessaan säästöjä ja toiminnan rationalisointia.

Strategiaehdotuksessa on täytynyt luoda linjaus, minkä verran ja missä tapauksissa valtiolla on jatkossa omia konesaleja ja kapasiteettipalveluja. Omat palvelut on päätetty rajoittaa tapauksiin, joissa vaaditaan korkeita varautumistasoja ja/tai korkeita tietoturvallisuuden suojaustasoja. Tämän linjauksen mukaan TORI-palvelukeskus tulisi jatkossa hankkimaan useimpien virastojen kapasiteettipalvelut kolmansilta osapuolilta sitä mukaa kuin virastojen omat palvelimet vanhenevat. Linjausta tehtäessä ei ole ilmeisesti otettu huomioon sitä, että joissakin tapauksissa ja sovelluksissa – esim. tutkimuslaitoksissa – tietoliikenteen latenssin (pakettien läpimeno-ajan) tulee olla hyvin pieni. Latenssi ei välttämättä pienene kaistanleveyttä kasvattamalla, jolloin yleensä vain läpimenevien pakettien määrä lisääntyy. Tällaisissa tapauksissa saattaa siis olla toiminnallisia syitä sille, että palvelimen pitäisi sijaita samassa (tai viereisessä) rakennuksessa.

Kun virasto, joka ei kuulu korkealle varautumis- tai tietoturvallisuustasolle, siirtyy TORI-palvelukeskuksen käyttäjäksi, sen palvelimet poistetaan ja korvaava kapasiteetti hankitaan muualta 3–5 vuoden kuluessa. Onko mietitty, mitä tapahtuu tällöin niille viraston palvelinylläpitäjille, jotka ovat siirtyneet TORI-keskuksen palvelukseen? Löytyykö heille edelleen töitä (ja minkälaisia) palvelukeskuksen sisältä, vai onko heidät tarkoitettu ulkoistaa palvelinten myötä? Strategiaehdotuksesta näyttää unohtuneen henkilöstönäkökulma kokonaan.

Kummastusta herättää tiukka aikataulu, jolla säilytettävät konesalit on tarkoitettu valita. On epärealistista, että 31.12.2013 mennessä tällainen selvitys pystyttäisiin tekemään riittävän huolellisesti. Muiltakin osin aikataulut vaikuttavat ylioptimistisilta.

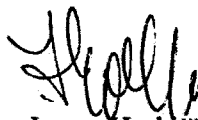
Päivä
tiedon 25.9.2013

TK-01-1133-13

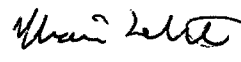
Tilastokeskus on vuokrannut Kevalta toimitilansa, joihin kuuluu oheistiloineen noin 500 m²:n hyvin varustetut konesalitilat. Jos TORI-palvelukeskus ottaa tilat haltuunsa, se luonnollisesti tekee oman vuokrasopimuksen Kevan kanssa.

Tilastolain mukaan tilastotarkoituksia varten kerättyjä tietoja yhdistettäessä, säilytettäessä, hävitettäessä ja muutoin käsiteltäessä on huolehdittava siitä, ettei kenenkään yksityiselämän tai henkilötietojen suoja taikka liike- tai ammattisalaisuus vaarannu. Mikäli tilastojen laatimisessa tarvittavia aineistoja säilytettäisiin Suomen rajojen ulkopuolella, ei niiden turvallista käyttöä ja säilytystä voida Tilastokeskuksen näkemyksen mukaan enää taata. Viimeaikaiset tapahtumat niin Euroopassa kuin muuallakin maailmassa osoittavat sen, etteivät kansainväliset lait ja sopimukset pysty takaamaan maan rajojen ylittävän tietoliikenteen luottamuksellisuutta.

Ylijohtaja

Jarmo Hyrkkö

Tietohallintopäällikkö

Kari Lehto

TULLI

Tietohallintoyksikkö

24.9.2013

Tullin diaarinumero 4072/01.05.01/2013

Valtiovarainministeriö
Hallinto- ja kehittämistoiminto
Irja Peltonen
Helsinki

Asianumero VM/1895/00.00.05/2013

Tullin lausunto koskien valtion konesali- ja kapasiteettipalvelustrategiaa

Tulli näkee myönteisenä, että konesali- ja kapasiteettipalvelustrategian määrittämistyö on valtionhallinnon tasolla käynnissä. Alla Tullin esittämiä huomioita Valtiovarainministeriön esittämään lausuntopyyntöön.

Yleisesti

Strategialuonnoksessa viitataan toistuvasti ”konesali- ja kapasiteettipalveluihin”, jotka termeinä viittaavat mielikuvallisesti lähinnä palvelininfrastruktuuriin ja sen sijoituspaikkaan. Tehokkuuden ja käyttäjien tarpeisiin vastaamisen mahdollistamiseksi strategiaan olisi tarpeen sisällyttää myös selkeä linjaus siitä, että konesalien ja palvelinkapasiteettien ja niiden käyttöjärjestelmätason hallinnan lisäksi palvelukokonaisuuteen kuuluu olennaisesti myös varusohjelmistotason hallinta ja valvonta (esim. sovel-luslustoissa weblogic), tietokantojen hallinta ja valvonta sekä tarvittavien liiketoimintasovellusten hallinta ja valvonta. Osana käyttöpalveluiden kokonaisuutta hallittavat liiketoimintasovellukset voivat olla valmisohjelmistoja tai räätälöityjä sovelluksia, joita hallitaan sovellusten operointiohjeiden mukaisesti esimerkiksi häiriötilanteissa osana käyttöpalvelutoimintaa. Ilman näiden hallittavien palvelukerrostojen sisällyttämistä strategiaan ja sen kautta syntyviin toiminnan painopisteisiin eivät virastot voi saada täysimääräisesti niitä hyötyjä, joita valtionhallinnon tasoisella palvelutuotannon keskittämisellä haetaan.

Visio

Strategialuonnoksen mukaisessa visiossa mainitaan palveluiden kustannustehokkuus, tietoturvallisuus, ekologisuus, arkkitehtuurinmukaisuus ja käyttäjien tarpeisiin vastaaminen. Tulli ehdottaa harkittavaksi, että em. lisäksi visiossa mainittaisiin myös joustava skaalautuminen ja toimintavarmuus. Strategiassa olisi hyvä ottaa esille myös kapasiteetin hallintaan panostaminen siten, että ammattimaisella ja läpinäkyvällä konfiguraation hallinnalla, kuormitusten seurannalla ja volyyymiennusteilla varmistetaan edellytykset kapasiteettien joustavaan skaalamiseen siten, että kullekin virastolle käyttöön otettu kapasiteetti vastaa todellista tarvetta mahdollistaen kustannustehokkuuden.

TULLI

Tietohallintoyksikkö

24.9.2013

Tullin diaarinumero 4072/01.05.01/2013

Strategialuonnoksen taustatiedot

Strategialuonnoksen taustatekstissä mainitaan jaetun kapasiteetin tuovan mahdollisuuden kustannussäästöihin. Tulli toteaa, että keskittämisen ja yhteiskäyttöisyyden ohella tarvitaan teknologia-arkkitehtuurin hyvää hallintaa, jonka piirissä tehdyt arkkitehtuurilinjaukset edesauttavat kustannustehokkuuden saavuttamista. Myös lisensointikustannusten hallintaan arkkitehtuurin suunnittelussa tulisi kiinnittää huomiota.

Strategialuonnoksen taustatekstissä on listattu konesaliliiketoimintaa ohjaavia tekijöitä. Niiden joukossa ei ole teknologiavalintojen näkökulmaa. Valtionhallinnon tasolla olisi hyvä linjata, miten tuotevalinnat (esim. tietokantatuotteiden osalta) hallinnoidaan ja niihin liittyvät vaikutukset (esim. lisenssikustannukset, toiminnallisuudet, elinkaarit) analysoidaan. Strategian olisi hyvä ottaa kantaa, miten teknologiavalintojen kautta halutaan harmonisoida tai sallia erilaisuus eri virastoissa käytössä olevien keskeisten käyttöpalveluihin liittyvien teknologioiden osalta. Konesaliliiketoimintaa ohjaavaksi tekijäksi on nimetty mm. jatkuvuusvaatimukset. Strategiassa olisikin hyvä ottaa esille erityisesti toipumissuunnitteluun panostaminen osana jatkuvuusvaatimuksiin vastauksista.

Taustatekstissä on mainittu käytettävyyttä koskevassa kappaleessa JHS:n käytettävyyksvaatimukset palvelimille. Tulli korostaa, että käytettävyy- ja palveluaikavaatimukset (palvelutasot) tulisi määrittää sovelluksittain siten, että kunkin sovelluksen käyttämien palvelutuotannon eri komponenttien tulee kaikkien olla ko. palvelutason mukaisesti tuotettuja. Valtionhallinnon tasolla tulisi panostaa siihen, että käytettävyydet tulisivat mitatuiksi yhä useammin käyttäjänäkökulmaisesti ”päästä-päähän” koko tuotantokokonaisuuden huomioivan valvontatiedon kautta.

Edelleen strategialuonnoksessa mainitaan Hanselin konesali- ja kapasitettipalveluja koskeva puitesopimus, jonka toimittajaksi on valikoitunut Tieto Oyj. Tulli huomauttaa, että yhden palvelutoimittajan malli voi osoittautua etenkin transitiivaiheissa haastavaksi. Tuotannon keskittäminen vain yhdelle toimittajalle tuo potentiaalisesti resurssi- ja toimittamiskykyhaasteita volyymin keskittyessä liiaksi tietyn toimijan vastuulle. Käytettäessä valtionhallinnon tasolla useampia toimittajia on toimittajilla potentiaalisesti enemmän insentivejä ja resursseja kehittää palveluitaan ja toimintamallejaan ko. valtionhallinnon ict-palveluiden eduksi.

Lotta Kukkula
Kehityspäällikkö

30.9.2013

VM032:00/2013

Kommentit Valtion konesali- ja kapasiteettipalvelustrategiasta

Kommentteinaan JulkICT:n esityksestä Valtion konesali- ja kapasiteettipalvelustrategiasta Valtiokonttori esittää seuraavaa:

Valtion konesali- ja kapasiteettipalvelustrategian visio ja strategiset linjaukset on kattavasti ja laadukkaasti kuvattu, eikä Valtiokonttorilla ole täydennettävää asiaan.

Konesali- ja kapasiteettipalveluiden työnjako antaa ymmärtää että Valtion strategiana on jatkossa tuottaa perus- ja avoimen varautumistason sekä suojaustason IV ja julkisen tietoturvatason mukaiset konesali- ja kapasiteettipalvelut ainoastaan palveluintegraattorin roolissa, toisin sanoen kyseiset palvelut hankittaisiin kaupallisilta palvelutuottajilta.

Kyseessä on varsin merkittävä linjaus, ja sen taloudellisia vaikutuksia tulisi analysoida huolella. Esityksestä ei käy ilmi minkälaisia volyymeja valtiolle olisi jäämässä II ja III tason palveluiden tuottamiseen. Samanaikaisesti VM on valmistelemassa Tori-palvelukeskusta, jonka tehtävänä on tuottaa palvelut mahdollisimman kustannustehokkaaksi. Siksi Valtiokonttori ehdottaa että tämä kyseinen linjaus koordinoidaan huolella Tori-hankkeen kanssa, koska se ohjaa erittäin voimakkaasti Tori-palvelukeskuksen käyttöpalveluiden tuotantomallia.

Esitys ehdottaa JHS 174 ICT-palveluiden palvelutasoluokituksen päivittämistä. Samassa päivityksessä tulisi huomioida myös SaaS ja PaaS tuotantomallit ja niiden palvelutasoluokitukset.

Valtion konesali- ja kapasiteettiarkkitehtuuri on hyvin Suomi-lähtöinen ja siinä olisi hyvä huomioida EU-tasolla olevat kehityshankkeet ja niiden kytkeytyminen tähän strategiaan.

Helsingissä 02.10.2013

Pääjohtaja

Timo Laitinen

Tietohallintojohtaja

Juha Wilkman

KOMMENTIT
Dnro VATT/233/400/2013
1.10.2013

Valtiovarainministeriö
Kirjaamo
PL 28

00023 Valtioneuvosto

Asia: valtion konesali- ja kapasiteettipalvelustrategia

Valtion taloudellinen tutkimuskeskus antaa lausuntonaan seuraavaa:

Valtion konesali- ja kapasiteettipalvelustrategia ja sen perusteella toteutettavat palvelut ovat tervetullut uudistus myös pienempien virastojen tiedonhallintatarpeisiin. Yhteiset ratkaisut auttavat nostamaan tietoturvallisuuden astetta samalla kun kapasiteettia saadaan käyttöön entistä pienemmin yksikkökustannuksin. Palveluiden tuotteistuksen edetessä VATT valmistautuu siirtymään asteittain uusien palvelinsaliratkaisujen käyttöön. Positiivisena asiana nähdään konesalipalveluiden fyysinen sijainti Suomen alueella.

Juhana Vartiainen
ylijohtaja

Raimo Hintikka
tietohallintopäällikkö

1.10.2013

Valtiovarainministeriö
valtiovarainministerio@vm.fi

Lausuntopyyntö VM/1895/00.00.05/2013

VÄESTÖREKISTERIKESKUKSEN LAUSUNTO VALTION KONESALI- JA KAPASITEETTIPALVELUSTRATEGIASTA

Valtiovarainministeriö on 12.9.2013 pyytänyt hallinnonalan virastojen lausuntoa valtion konesali- ja kapasiteettipalvelustrategiasta. Väestörekisterikeskus toteaa lausuntonaan seuraavaa

Visio 2020 (kohta 1.1)

Väestörekisterikeskus näkee vision 2020 selkeänä ja kannatettavana.

Strategiset linjaukset (kohta 1.2)

Alakohta 1. Strategiasta ei käy ilmi mitä käytännössä tarkoittaisi se, että valtio tuottaisi itse korkean varautumisen ja tietoturvan konesali- ja kapasiteettipalvelut. Kohtaa tulisi täsmentää niin, että siitä kävisi ilmi tarkoitetaanko valtion itse tuottamilla palveluilla TORI –virastossa tuotettuja palveluita vai jotain muuta.

Alakohta 4. Epäselväksi jää tarkoitetaanko ICT-palvelukeskuksella TORI –virastoa.

Tausta (kohta 2.1)

Toisessa kappaleessa todetaan, että "Tavoitteena on luoda hallintamalli rekisterin tietojen pitämiseksi ajan tasalla." Tekstistä ei käy ilmi, mitä "rekisterillä" tarkoitetaan. Tarkoittaako "rekisteri" luetteloa konesalien tämän hetkisestä tilanteesta vai viitataanko sillä kohdassa 4.3. kuvattuun konesalirekisteriin.

Julkisen hallinnon ICT-strategia (kohta 3.1)

Väestörekisterikeskus näkee, että ICT-infrastruktuurin toimintavarmuutta ei tulisi tarkastella ainoastaan kuin konesali- ja kapasiteettipalvelujen näkökulmasta vaan toimintavarmuus tulisi laajentaa myös palvelutuotantoprosesseihin. Palvelutuotantoprosesseilla tarkoitetaan erityisesti muutosten ja ongelmien hallintaa, service desk –palveluita, häiriötiedottamista ja ICT-infratoimittajan integraattori –tehtävää, joka sisältää sovellustoimittajien sekä laite- ja varusohjelmistoimittajien yhteistyön koordinoinnin.

Palveluiden tuottajat (kohta 3.2)

Alakohdassa 1. määritellään liian suppeasti ne tahot, joiden konesali- ja kapasiteettipalvelut tulisi tuottaa valtion itse tuottamina palveluina. Ryhmään on luokiteltu vain turvaviranomaiset ja valtion ylin johto. Väestörekisterikeskus ehdottaa kohdan täsmentämistä (lihavoidulla) esimerkiksi "Pe-

1.10.2013

rustettava ICT-palvelukeskus tuottaa itse tuotettuna palveluna turvaviranomaisille ja valtion ylimmälle johdolle **sekä muille korkeaa varautumis- ja suojaustasoa edellyttävälle viranomaisjärjestelmille---**. Vaihtoehtoisesti tässä ryhmässä tulisi olla **ne viranomaisjärjestelmät, jotka ovat reaaliaikaisessa sovellusyhteydessä turvaviranomaisten järjestelmiin**, kuten esimerkiksi väestötietojärjestelmä.

Arkkitehtuuri (kohta 3.3)

Väestötietojärjestelmän käyttöpalvelu on tuotettu kaikilta osin (ml. palvelinhallinta) Suomesta, ja Väestörekisterikeskus näkee tietoturvan kannalta välttämättömänä, että tätä ajatusta tuetaan myös valtion yhteisessä konesali- ja kapasiteettistrategiassa. Arkkitehtuuri -kohdassa tulisi ottaa sijaintimaan lisäksi kantaa myös varapalvelukeskukseen ja konesalien etäisyyksiin toisiin. Korkean käytettävyyden ratkaisu edellyttää sitä, että konesalien keskinäinen etäisyys on riittävän pitkä ja tuotantopalvelukeskuksilla on varapalvelukeskus, jota voidaan käyttää poikkeusoloissa.

Yhteiskäyttöinen kapasiteetti (kohta 4.5)

Väestörekisterikeskuksella on huonot kokemukset yhteiskäyttöisesti kapasiteetista, ja tästä johtuen viimeisimmässä käyttöpalvelukilpailutuksessa päädyttiin dedikoitujen laitteiden käyttöön.

Johtajan sijainen
Kehityspäällikkö

Kehityspäällikkö

Irmeli Lario-Vuorinen

Joonas Kankaanrinne

JAKELU VM kirjaamo, VRK kirjaamo, VRK:n johtoryhmä, Irja Peltonen VM

VM:n kommenttipyyntö VM032:00/2013

Kommentti ja kapasiteettipalvelustrategiasta

Senaatti-kiinteistöt kommentoi seuraavasti

1.1 Visio 2020: visio kuvaa tavoitetilaa osuvasti ja se on oikea.

1.2 Strategiset linjaukset

Linjaukset 1 ja 2 ovat selkeitä ja oikean suuntaisia. Senaatin varautumista suunniteltaessa olemme todenneet että ongelmaksi poikkeusoloissa muodostuu tietoliikenne eikä niinkään konesali. Toivomme että tätä strategiaa täydennetään varautumisella tietoliikenteen hoitamiseen. Toivomme myös että käyttäjien pääsy palveluihin ei saisi olla paikkasidonnaista vaan mobiilia, jos käytettävissä on tietoliikenneyhteyksiä.

Linjaus 3 on oikea. Se vaatii kuitenkin tuekseen sopimusmalleja ja palvelutasojen määrittelyn.

Linjaus 4

Perustettava ICT-palvelukeskus tarkoittanee TORia. Ostaminen kilpailutamatta helpottaa käyttäjäorganisaation toimintaa merkittävästi.

Kohta 2.1

Viimeisessä kappaleessa todetaan, että palveluiden asiakas on valtionhallinto. TORi erityisviraston lakiehdotuksessa sen asiakkaiksi on määritelty myös liikelaitokset. On suotavaa että tämän strategia kattaisi myös liikelaitokset (ainakin in-House asemassa olevat).

Kohta 3.2

Tuottajien työnjako näyttää selkeältä. Senaatti on kiinnostunut kohtien 2 ja 3 palveluista.

Kohta 3.3

Arkkitehtuurikaavio on selkeä, tosin numerointi ei näytä vastaavan edellisen kohdan luetteloa.

Senaatti olettaa että kaavion "omat laitetilat" voisivat olla Senaatin kiinteistöissä.

Kuva Tietoturvallisuus ja varautuminen

Senaatti on omalla päätöksellään sitoutunut noudattamaan tietoturvallisuusasetusta. Senaatti on auditoinnissa todentanut pääsevänsä turvallisuuden perustasolle (VIP:in kysymysluettelot).

Senaatti on vaatinut viime aikojen hankinnoissaan, että palvelussa olevat Senaatin tiedot pysyvät Suomessa vaikka palvelussa olisi vain STIV tietoja.

Kohta 4.1

Siirtymis-strategia on hyvä.

Kohta 4.3

Senaatilta kysyttiin tietoja hallinnon konesaleista Hallinnon tilahallinta-tietopalvelun (HTH) tuottajana. Kun HTH-palvelun käyttöönottoja on tehty virastokohtaisin projektein, on aina todettu, ettei konesaleja voida tietoturvallisuuden takia kuvata selväkielisesti palveluun (tietokanta ja toimitilan pohjakuva) vaan tilat ovat jonkin yleisnimikkeen alla, esim. varasto. Tilat ovat siis jo tässä palvelussa, jos ne ovat Senaatin toimitiloja.

HTH voisi tuottaa rekisteriin tiedot a, b, d, j, k.

Kohta 4.4

1. bullet

Senaatti osallistuu 31.12.2013 mennessä tehtävään konesalitulojen kartoitukseen ja valintaan. Senaatti osallistuu konesalien osto- ja rakennuskiellon toteuttamiseen. Senaatti osallistuu vastuiden selvitykseen.

3. bullet

Senaatti osallistuu säilytettävien konesalien elinkaaren suunnitteluun. Senaatti tulee olemaan myös TORI:n vuokraisäntä säilytettävien konesalien suhteen. Tämä edellyttää vuokrasopimusten muutoksia entisten vuokralaisten kanssa ja uusia vuokrasopimuksia TORI:n kanssa.

4. bullet

Senaatti on mukana luopumissuunnitelman teossa.

Kohta 4.5

Senaatin palvelimet on jo pitkään olleet sijoitettuna palvelutoimittajien konesaleihin ja Senaatti on myös soveltanut palvelinten virtuaalisointia. Var-

mistuskapasiteetti on kuulunut konosalipalveluihin. Senaatti otti viimeksi käyttöön myös tallennuskapasiteettipalvelun. Senaatin kokemusten mukaan kohdan tavoitteiden saavuttaminen olisi mahdollista mutta vaatii myös sopimusten tukevan tätä.

Kohta 4.6

Senaatti katsoo että kohdan ehdotukset ovat oikean suuntaiset.

Antti Koskinen
Tietohallintojohtaja